

زاغ و کبک

۱	زاغی از آنجا که فراغی گزید	رخت خود از باغ به راغی کشید
۲	دید یکی عرصه به دامان کوه	عرضه ده مخزن پنهان کوه
۳	نادره کبکی به جمال تمام	شاهد آن روضه فیروزه فام
۴	هم حرکاتش متناسب به هم	هم خطواتش متقارب به هم
۵	زاغ چو دید آن ره و رفتار را	وان روش و جنبش هموار را
۶	باز کشید از روش خویش پای	در پی او کرد به تقلید جای
۷	بر قدم او قدمی می کشید	وز قلم او رقمی می کشید
۸	در پی اش القصه در آن مرغزار	رفت بر این قاعده روزی سه چار
۹	عاقبت از خامی خود سوخته	ره روی کبک نیاموخته
۱۰	کرد فرامش ره و رفتار خویش	ماند غرامت زده از کار خویش

شعرخوانی آفتاب حسن

۱	بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست	بگشای لب که قند فراوانم آرزوست
۲	ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر	کآن چهره مُشعشع تابانم آرزوست
۳	گفتی ز ناز بیش مرنجان مرا برو	آن گفتنت که بیش مرنجانم آرزوست
۴	زین همهرهان سست عناصر دلم گرفت	شیر خدا و رستم دستانم آرزوست
۵	دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر	کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست
۶	گفتند یافت می نشود جسته ایم ما	گفت آن که یافت می نشود، آنم آرزوست
۷	پنهان ز دیده ها و همه دیده ها از اوست	آن آشکار صنعت پنهانم آرزوست

شعر خوانی وطن

۱	منم پور ایران و نام آورم	ز نیروی شیران بُود گوهرم
۲	کنم جان خود را فدای وطن	که با او چنین است پیمان من
۳	دفاع از وطن، کیش فرزاندگی است	گذشتن ز جان، رسم مردانگی است
۴	کسی کز بدی، دشمن میهن است	به یزدان که بدتر ز اهریمن است
۵	مرا اوج عزت در افلاک توست	به چشمان من، کیمیا خاک توست
۶	رود ذره ای گر ز خاکت به باد	به خون من آن ذره آغشته باد

شعرخوانی صبح بی تو

۱	صبح بی تو، رنگ بعداز ظهر یک آدینه دارد	بی تو حتی مهربانی حالتی از کینه دارد
۲	بی تو می گویند تعطیل است کار عشق بازی	عشق اما کی خبر از شنبه و آدینه دارد
۳	جغد بر ویرانه می خواند به انکار تو اما	خاک این ویرانه -ها بویی از آن گنجینه دارد
۴	خواستیم از رنجش دوری بگویم، یادم آمد	عشق با آزار خویشاوندی دیرینه دارد
۵	در هوای عاشقان پر می کشد با بی قراری	آن کبوتر چاهی زخمی که او در سینه دارد
۶	ناگهان قفل بزرگ تیرگی را می گشاید	آن که در دستش کلید شهر پر آینه دارد

فصل	درس	شاعر، نویسنده، مترجم	آثار	توضیحات
تعلیمی	ستایش	وحشی بافقی	فرهاد و شیرین	
	یکم	سعدی	شعر نیکی از «بوستان» است.	
	دوم	عبدالرحمان جامی	بهارستان (نثر + نظم)	
		ابوالفضل بیهقی	تاریخ بیهقی (نثر)	
		عبدالرحمان جامی	ثُحْفَةُ الْأَحْزَارِ (نظم در قالب مثنوی)	شعر «زاغ و کبک» از این کتاب است.
پایداری	سوم	مهدی حمیدی شیرازی	در امواج سند (نظم)	در قالب چهارپاره یا دوبیتی‌های پیوسته است.
		چهارپاره سرایان : ملک الشعراى بهار / فریدون مشیری فریدون توللی / مهدی حمیدی شیرازی	 ☐ _____ ☐ _____ ☐ _____ ☐ _____ ☐ _____	چهارپاره بیشتر برای طرح مضامین اجتماعی و سیاسی به کار می رود و رواج آن از دوره مشروطه تاکنون بوده است.
		سعدی	گلستان (نثر + نظم)	
	پنجم	مجید واعظی	عباس میرزا، آغازگری تنها (نثر)	
		کامور بخشایش	زنداد موصول (خاطرات اسیر آزاد شده، اصغر رباط جزی)	متن تا غزل بعد از این کتاب است.
غنائی	ششم	حکیم نظامی گنجهای	لیلی و مجنون (نظم در قالب مثنوی)	
		عطار نیشابوری	تذکره الاولیاء (نثر)	
		نجم الدین رازی (معروف به دایه)	مرصاد العباد من المبدأ إلی المعاد (نثر + نظم)	
		مولوی (مولانا)	غزلیات شمس	
سفر و زندگی	هشتم	مولوی (مولانا)	مثنوی معنوی را به پیشنهاد حسام الدین چلبی بر شیوه منطق الطیر عطار یا الهی نامه سنایی به نظم درآورد ۱۸ سالگی ازدواج / ۲۴ سالگی جانشین پدر / ۳۸ سالگی آشنایی با شمس شاعران هم عصر : سعدی و عراقی یاران نزدیک مولوی: صلاح الدین زرکوب - حسام الدین چلبی	قرن هفتم (زاده در بلخ / وفات در قوتیه) نام ها و القاب: محمد - جلال الدین - مولانا - رومی پدر مولوی : محمد بن حسین خطیبی معروف به بهاء الدین ولد پسر مولوی : سلطان ولد پیر و مراد مولوی شمس تبریزی : عارف کامل (در نیشابور با عطار ملاقات کرد و عطار کتاب اسرارنامه را به او هدیه داد). همسر مولوی: گوهر خاتون سمرقندی
			سنایی	—
			عطار نیشابور	—
			منطق الطیر (نظم)	—
	نهم	بدیع الزمان فروزانفر	زندگانی جلال الدین محمد، مشهور به مولوی	—
		محمد بن منور	اسرار التوحید (نثر)	—
		محمد علی اسلامی ندوشن	روزها (نثر)	—
		لطفعلی صورتگر	میثاق دوستی (نثر)	—
		حمید سبزواری	مثنوی «بانگ جرس»	—
	دهم	محمد علی مجاهدی	-	تخلص: پردهانه
		سید ضیاء الدین شفیعی	متن «به یاد ۲۲ بهمن»	—
	یازدهم	قیصر امین پور	غزل «صبح بی تو»	—
		سید حسن حسینی	هم صدا با حلق اسماعیل (نظم)	مثنوی «یاران عاشق» از این کتاب است.
حماسی	دوازدهم	فردوسی	شاهنامه (نظم)	ضحاک ← مظهر خوی شیطانی و زشتی و بدی پادشاه ظالم ماردوش مرداس ← پدر ضحاک که ضحاک او را کشت کاوه آهنگر ← مبارز انقلابی ضد ضحاک فریدون ← اسیر کننده ضحاک و کسی که با کمک کاوه آهنگر حکومت ضحاک را از بین برد. آبتین ← پدر فریدون / فرانک ← مادر فریدون البرزکوه : محل بزرگ شدن فریدون / کوه دماوند : محل زندانی شدن ضحاک برمایه ← گاو که فریدون از آن شیر نوشید.
			چشمه روشن (نثر)	-
			روضه خلد (نثر + نظم)	داستان نبرد علی(ع) و عمرو به جز در این منظوم در مثنوی مولوی هم به شکل دیگری وجود دارد.
	چهاردهم	باذل مشهدی	حمله حیدری (نظم)	
		نظام وفا	مثنوی «وطن»	
داستانی	پانزدهم	ابوالمعالی نصر الله منشی	ترجمه کلیله و دمنه (نثر + نظم)	-
		محمد عوفی	جوامع الحکایات و لوامع الروایات (نثر + نظم)	-
	شانزدهم	رسول پرویزی	شلوارهای وصله دار (نثر)	«قصه عینکم» از این کتاب است.
		نادر ابراهیمی	سه دیدار (نثر)	متن «دیدار از این کتاب است.
		علامه مجلسی	«زاد المعاد» (نثر)	موضوع این کتاب دعاها و اعمال دینی است.
جهان	هفدهم	رابیندرانات تاگور	ماه نو و مرغان آواره (نظم)	شعر «خاموشی دریا» از این کتاب است.
	هجدهم	جبران خلیل	پیامبر و دیوانه (نظم)	-
		یوهان ولفگانگ گوته	دیوان غربی - شرقی (نظم)	سروده «خوان عدل از این کتاب است. گوته شیفته و دلبسته شعر و اندیشه حافظ بود.
		ریچارد باخ	پرنده‌ای به نام آذرباد	مترجم: سودابه پرتوی

واژه‌های تک املائی مهم پایه یازدهم به ترتیب حروف الفبا - ویژه امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۳

۱	آذوقه و توشه	۳۸	تحفه و هدیه	۷۵	خردسال و کوچک	۱۱۲	سوق دادن و راندن
۲	آزار و اذیت	۳۹	تحلیل و تجزیه	۷۶	خصلت و طبیعت	۱۱۳	سیماب و جیوه
۳	ابلیس پر تبلیس	۴۰	تجزیه و تحلیل	۷۷	خطوات و گام‌ها	۱۱۴	سیمین و نقره‌ای
۴	اذن و اجازه	۴۱	ترجیح و برتری	۷۸	خطیب و واعظ	۱۱۵	شایق و مشتاق
۵	ازل و ابد	۴۲	تعبیه و جاسازی	۷۹	خواست و اراده	۱۱۶	شفق و فلق
۶	اساطیر و داستان‌ها	۴۳	تعزیه و مرثیه	۸۰	خوالیگر و آشپز	۱۱۷	شمانت و سرزنش
۷	استخلاص و تخلص	۴۴	تکفل و تضمّن	۸۱	خوی و خصلت	۱۱۸	شهر حلب
۸	استسقا و تشنگی	۴۵	توازن قوا	۸۲	دغل و حيله	۱۱۹	صباح و جمال
۹	اسرار و رازها	۴۶	توجیه و موجه‌سازی	۸۳	دها و زیرکی	۱۲۰	صرای عدم
۱۰	اسرافیل و عزرائیل	۴۷	تور و دام	۸۴	دهشت بار و ترس آور	۱۲۱	صخره و سنگ
۱۱	اسیر و گرفتار	۴۸	توفیق و موفقیت	۸۵	راغ و دشت	۱۲۲	صراحت و سادگی
۱۲	اصرار و پافشاری	۴۹	تیمار و مواظبت	۸۶	رافت و شفقت	۱۲۳	صعب و دشوار
۱۳	اصناف و گروه‌ها	۵۰	تیمار و مواظبت	۸۷	رایت و بیرق	۱۲۴	صلت و جایزه
۱۴	اعزاز و اکرام	۵۱	ثقت و اعتماد	۸۸	رحیل و کوچ	۱۲۵	صواب و صلاح
۱۵	آغا محمدخان	۵۲	جامه و لباس	۸۹	رخصت و اجازه	۱۲۶	صورت و چهره
۱۶	آغاچی خادم	۵۳	جبرئیل و میکائیل	۹۰	رشحه و قطره	۱۲۷	ضایع و تباه
۱۷	آغوز و شیر	۵۴	جرس و زنگ	۹۱	رغبت و میل	۱۲۸	ضیا و نور
۱۸	افراط و تفریط	۵۵	جهد و سعی	۹۲	رقص و پایکوبی	۱۲۹	ضیعت و زمین زراعی
۱۹	افراط و زیاده‌روی	۵۶	چراغدان و روشنایی	۹۳	روضه فیروزه فام	۱۳۰	طالع و طلوع کننده
۲۰	افزودن و افزودن	۵۷	الحاج و اصرار	۹۴	روضه و باغ	۱۳۱	طبع و ذوق
۲۱	اقبال و سعادت	۵۸	حامل و باربر	۹۵	روضه و نوحه	۱۳۲	طبع و سرشت
۲۲	آماس و ورم	۵۹	خبیث و بدذات	۹۶	زائران و زیارت کنندگان	۱۳۳	طرد شدن و رانده شدن
۲۳	امتناع و خودداری	۶۰	حرب و نزاع	۹۷	زبونی و خواری	۱۳۴	طرز و شیوه
۲۴	اندرز و پند	۶۱	حرص و طمع	۹۸	زره و قبا	۱۳۵	طعن و ناسزا
۲۵	اهتزاز و جنبش	۶۲	حشم و خدمتکاران	۹۹	زنخدان و چانه	۱۳۶	طغیان و نافرمانی
۲۶	اهریمن و ابلیس	۶۳	حصار و قلعه	۱۰۰	زنهار و برحذر	۱۳۷	طنین و صدا
۲۷	اهمال و سستی	۶۴	حطام دنیوی	۱۰۱	زهاب دیدگان	۱۳۸	طهارت و پاکی
۲۸	التیام و بهبود یافتن	۶۵	حفره و سوراخ	۱۰۲	سالک و رهرو	۱۳۹	طوایف و قبایل
۲۹	باذل مشهدی	۶۶	حلاوت و شیرینی	۱۰۳	سامری و موسی	۱۴۰	طور سینین
۳۰	بالبداهه و بدیهه	۶۷	حلول صبح	۱۰۴	سپاس‌گزاری و تشکر	۱۴۱	طوع و رغبت
۳۱	بحران و مشکل	۶۸	حماقت و نادانی	۱۰۵	سترگ و بزرگ	۱۴۲	طوق و حلقه
۳۲	برّ و بحر	۶۹	حمیت و جوانمردی	۱۰۶	سرسام و هذیان	۱۴۳	طین و گل
۳۳	برگزاری جلسه	۷۰	دغل و ناراست	۱۰۷	سطر و خط	۱۴۴	ظرافت و نکته‌سنجی
۳۴	بزاقت و خدو	۷۱	حمیت و غیرت	۱۰۸	سلاح و ابزار جنگ	۱۴۵	عازم و رهسپار
۳۵	بی‌شائبه و بدون شک	۷۲	خار و خار	۱۰۹	سلاح و اسلحه	۱۴۶	عیار و معیار
۳۶	پیراهن توزی	۷۳	خاستن از سر جان	۱۱۰	سلب علاقه	۱۴۷	غایت و نهایت
۳۷	تأکید موضوع	۷۴	خرد و کلان	۱۱۱	سهم و ترس	۱۴۸	غرض و هدف

واژه‌های تک املایی مهم پایه یازدهم به ترتیب حروف الفبا - ویژه امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۳

۱۴۹	غزا و پیکار	۱۸۷	محضر و استشهدنامه	۲۲۶	واسطه و وسیطه
۱۵۰	غلبه و سیطره	۱۸۸	محضر و محل حضور	۲۲۷	ورطه و هلاکت
۱۵۱	غلتیدن امواج	۱۸۹	محوطه و صحن	۲۲۸	وزر و گناه
۱۵۲	غلتیدن در خاک	۱۹۰	محمل و مهد	۲۲۹	وقار و متانت
۱۵۳	غوغا و فریاد	۱۹۱	مخنقه و گردنبند	۲۳۰	ویژگی و خصوصیت
۱۵۴	غول و دیو	۱۹۲	مدح و ستایش	۲۳۱	یغور و درشت
۱۵۵	فرز و چابک	۱۹۳	مذلت و خواری		
۱۵۶	فرض و ضروری	۱۹۴	مرثیه و تعزیه		
۱۵۷	فرض و گمان	۱۹۶	مرصاد العباد		
۱۵۸	فرط و زیادی	۱۹۷	مرغزار و دشت		
۱۵۹	فروغ خوارزمشاهی	۱۹۸	مرهم و التیام		
۱۶۰	فروغ و نور	۱۹۹	مسلّح و سلاح‌دار		
۱۶۱	فروگذاری و رها کردن	۲۰۰	مضمون و محتوا		
۱۶۲	فطرت و سرشت	۲۰۱	مطاوعت و اطاعت		
۱۶۳	قالب و پیکر	۲۰۲	مطلق و بی‌قید		
۱۶۴	قراضه و خرده	۲۰۳	مظاهرت و پشتیبانی		
۱۶۵	قرب و بعد	۲۰۴	معرب و عربی شده		
۱۶۶	قرص خورشید	۲۰۵	معونت و تعاون		
۱۶۷	قرض و وام	۲۰۶	مفرح و شادی‌بخش		
۱۶۸	قرین و نزدیک	۲۰۷	ملقب و مشهور		
۱۶۹	قصه و ماجرا	۲۰۸	ممتنع و دشوار		
۱۷۰	قصه و نقل	۲۰۹	مناسک و آیین‌ها		
۱۷۱	قضا و قدر	۲۱۰	مناصحت و پند دادن		
۱۷۲	قلا کردن	۲۱۱	منزه و پاک		
۱۷۳	قلیان و تنباکو	۲۱۲	منسوب و وابسته		
۱۷۴	کراهیت و ناپسندی	۲۱۳	مهملی و بیکاری		
۱۷۵	گذاردن و رها کردن	۲۱۴	مهیب و هولناک		
۱۷۶	گذاشتن و قرار دادن	۲۱۵	مؤکد و تأکید شده		
۱۷۷	گزاردن حق نعمت	۲۱۶	ناحیت و منطقه		
۱۷۸	لطف و صنع	۲۱۷	نزه و باصفا		
۱۷۹	لعب و روکش	۲۱۸	نظر و نگرستن		
۱۸۰	مبدأ و معاد	۲۱۹	هامون و دشت		
۱۸۱	متجدد و فرنگی مآب	۲۲۰	هان و هلا		
۱۸۲	متصدّد و شکارگاه	۲۲۱	مهملی و بیکاری		
۱۸۳	متواتر و پی‌درپی	۲۲۲	هزاهز و غریو		
۱۸۴	محبوب و پنهان	۲۲۳	هژبر و غضنفر		
۱۸۵	محراب و عبادتگاه	۲۲۴	هلال و ماه نو		
۱۸۶	محض و صرف	۲۲۵	هلهله پرندگان		

* واژه‌های هم‌آوا - سال یازدهم *

- ۱- یَمِر (دریا) بَهِر (برای) ۲- حَیَات (زنده) حَیَا (عفو/خانه)
- ۳- حَوَات (ارابه) حَامَت (باغ/شیر) ۴- خَوَان (سفره) خَان (مرحله)
- ۵- غُذَا (خوراک) غُزَا (جنگ) مَقْصَا (تقدیر) ۶- قَدَر (ارزش) غُذَر (غریب)
- ۷- تَامَل (انگشت) تَعَمَل (کار کردن) ۸- حَوَزه (ناحیه) حَوْفَم (آب‌نزن/آه)
- ۹- ضَن (رمان) زَن (موند) ۱۰- عِلَم (پیام) اَلَم (درد)
- ۱۱- قَرِیب (نزدیک) غَرِیب (دور) ۱۲- تَوَر (دام) طَوَر (نوع)
- ۱۳- صَوَاب (درست) ثَوَاب (پاداش) ۱۴- نَزَارَدَن (بجا آوردن) گُوَارَدَن (قرار دادن)
- ۱۵- مَعُونَت (کمک) مَعُونَت (ارنج) ۱۶- حَرَب (جنگ) هَرَب (افزار)
- ۱۷- عَمَل (کار) اَمَل (آرزو) ۱۸- مَأْمُور (فرمانبردار) مَعْمُور (آباد)
- ۱۹- اَسَاس (ریشه) اَشَا (وسایل) ۲۰- حَوَار (پست) خَار (# گل)
- ۲۱- غَار (مکان دانه) قَار (سیاه) ۲۲- خَضِر (سبز) تَضِر (ترساننده)
- ۲۳- مَنسُوب (نسبت دادن) مَنسُوب (مأست) ۲۴- قَالِب (بیکر) غَالِب (پیروز/بسیار)
- ۲۵- مَفر (مسافرت) صُفر (ماه صفر) ۲۶- مَهراب (قبله‌گاه) مَهراب (نام شاهان/ای)
- ۲۷- نَشْر (متن) حَفر (پیروزی) ۲۸- نَقَق (کشتن) نَخَر (شکوه/خوب)
- ۲۹- مِباحَت (زیبایی) مِباحَت (شنا) ۳۰- نَوَاصِی (کارهای بد) نَوَاصِی (احرف)
- ۳۱- خَوَر (گواش) حُرْد (ناخیز) ۳۲- طَین (گل) سَین (ابفیر)
- ۳۳- قَرِیب (نزدیک) غَرِیب (دور) ۳۴- صَفیر (مدیر/بلند) صَفیر (مستعاره)
- ۳۵- اَمِیر (نفر/کار) عَمِیر (عصاره) ۳۵- اَمِیر (نفر/کار) اَمِیر (نفره/آتش) اَمِیر (موی زیاده/مژه)
- ۳۶- ثَمَر (میوه) سَمَر (امسانه) ۳۷- سَد (مانع) صَد (۱۰۰)
- ۳۸- سَوَر (جشن) صَوَر (بوق) ۳۹- فَاوِغ (آب‌وه) فَاوِغ (حیران/کند)
- ۴۰- مَافِی (داور) مَافِی (منجوع/نیاز)

توشه‌ای برای موفقیت